

ступінь впливу на процес прийняття стратегічних управлінських рішень, на діяльність підприємства загалом. Облік власного капіталу регулює відносини між засновниками підприємства, прибуток або збиток яких залежить від частки у статутному капіталі. Оцінка власного капіталу підприємства дає змогу отримати необхідну інформацію для прийняття інвестиційних рішень, вибору обсягів діяльності, що забезпечать безперервну діяльність та максимізацію рівня рентабельності. Власники переважно оцінюють співвідношення прибутку, зацікавлені в отриманні дивідендів, примножені власності. Від того, наскільки своєчасно та якісно відображена та згрупована інформація в обліково-аналітичному забезпеченні залежить результативність управління власним капіталом, що є запорукою фінансового благополуччя будь-якого підприємства та рівня добробуту власників.

Зовнішні користувачі оцінюють зміну частки власного капіталу. Інвестори оцінюють ризики від інвестування коштів у підприємство й порівнюють отримане співвідношення з альтернативними варіантами інвестицій на ринку. Основний інтерес інвесторів на всіх етапах життєвого циклу підприємства зосереджений у забезпеченні ефективної реалізації інвестиційних проектів, отриманні приросту вкладених коштів.

Для кредиторів власний капітал є критерієм оцінки надійності (фінансової стійкості) та гарантом виконання підприємством своїх зобов'язань. Виникнення кризових явищ, збитковість окремих підприємств негативно впливає на економічну систему загалом.

Отже, капітал підприємства як складова частина фінансової системи обіймає визначальне місце у структурі фінансових відносин суспільства. Він забезпечує виробничу діяльність суб'єктів господарювання, функціонує у сфері суспільного виробництва, де створюється валовий внутрішній продукт, матеріальні та нематеріальні блага, національний дохід – основні джерела фінансових ресурсів. Сталий економічний розвиток залежить від ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Тому державний інтерес полягає в розширенні економічного потенціалу, активізації економічного зростання, зміцненні стабільності підприємства та його розвитку в інтересах всього суспільства, підвищенні рівня життя громадян, прийнятті макроекономічних рішень. Державний інтерес полягає у зміцненні стабільності підприємства та його розвитку в інтересах всього суспільства.

Власний капітал є однією з головних складових пасиву балансу і, відповідно, впливає на фінансовий результат. Головним завданням для кожного підприємства є визначення достатності капіталу для здійснення фінансової діяльності, обслуговування грошового обігу, створення певних умов для економічного росту. Власний капітал визначає: величину приросту власності підприємства; ефективність діяльності підприємства; дохідності вкладень інвесторів. Основою ефективного управління діяльністю підприємства є належне інформаційне забезпечення щодо джерел фінансування активів, зокрема, власного капіталу в частині дооцінки необоротних активів.

Економічна важливість власного капіталу й багатогранність його структури зумовлюють необхідність організації правильного, достовірного обліку. Від раціонального формування та обліку власного капіталу залежить економічна стійкість будь-якої організації, поліпшення умов роботи і розвиток галузі загалом. Неправильно організований облік власного капіталу тягне за собою негативні наслідки та позови з боку зовнішніх користувачів бухгалтерської інформації, які використовують її як показник співпраці з цим підприємством.

Таким чином, ефективність діяльності підприємства певним чином залежить від процесу раціональної організації бухгалтерського обліку власного капіталу, метою якого є підтримка системи фінансового менеджменту в рішеннях щодо його збереження та забезпечення ефективного контролю за джерелами формування власних коштів.

Список використаних джерел: 1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. Міністерством фінансів України 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

УДК 657

Л. В. Гулько, студентка

Л. І. Бойко, канд. екон. наук доцент кафедри обліку, аудиту і оподаткування

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Ключові слова: інвентаризація, бюджетна установа, перевірка, документи, результати інвентаризації.

Інвентаризація дає змогу перевірити й документально підтвердити наявність, стан та оцінку власних активів і зобов'язань підприємства, а також цінностей, що йому не належать, але обліковуються в позабалансовому обліку. Тобто за допомогою інвентаризації можна впевнитися у правильності даних бухгалтерського обліку та достовірності складеної на підставі цих даних фінансової звітності. Невиконання інвентаризації може спричинити для підприємства неприємні наслідки: чи адміністративне покарання у вигляді штрафу, чи втручання судових органів.

Інвентаризація в бюджетній установі проводиться повним складом інвентаризаційної комісії (робочої інвентаризаційної комісії) та в присутності матеріально відповідальної особи. Об'єктами інвентаризації є об'єкти бухгалтерського обліку, що мають матеріально-речову форму, кількісний вимір та вартісну оцінку, а також фінансові зобов'язання.

Використовуючи дані бухгалтерського балансу, просліджується наступна інформація, що об'єктами інвентаризації є активи (основні засоби, нематеріальні активи, запаси, поточна дебіторська заборгованість, грошові кошти та їх еквіваленти), а також поточні зобов'язання (за розрахунками за товари, роботи, послуги та зобов'язання за внутрішніми розрахунками).

Проведення інвентаризації в установі розпочинається з перевірки й видачі наказу, що є внутрішнім документом і регламентує порядок проведення та об'єкти інвентаризації, строки її проведення, склад інвентаризаційної комісії та оформлення необхідної комісії та оформлення необхідної документації [1].

Основним завданням постійної інвентаризаційної комісії є проведення інвентаризації безпосередньо в бюджетній установі.

Крім того, основні завдання постійної інвентаризаційної комісії наведено в Положенні № 879, зокрема вони:

- проводять профілактичну роботу із забезпечення збереження цінностей, заслуховують на засіданнях керівників структурних підрозділів щодо цього питання;
- організовують проведення інвентаризацій і здійснюють інструктаж членів робочих інвентаризаційних комісій;
- проводять контрольні перевірки правильності здійснення інвентаризацій, а також вибіркові інвентаризації товарно-матеріальних цінностей у місцях зберігання та переробки в міжінвентаризаційний період. Основним завданням перевірок і вибіркової інвентаризації у міжінвентаризаційний період є здійснення контролю за збереженням цінностей, дотриманням матеріально відповідальними особами правил їх зберігання й ведення первинного обліку;
- перевіряють правильність визначення інвентаризаційних різниць, обґрунтованість пропозицій щодо заліків пересортиці цінностей в усіх місцях їх збереження;
- проводять за дорученням керівника бюджетної установи повторні суцільні інвентаризації при встановленні серйозних порушень правил інвентаризації та в інших випадках;
- розглядають письмові пояснення осіб, які допустили нестачу чи псування цінностей або інші порушення, і свої пропозиції щодо регулювання виявлених нестач і втрат від псування цінностей, заліку внаслідок пересортиці відображають у протоколі. У протоколі зазначають відомості про причини і осіб, винних у нестачах, втратах і надлишках, та про вжиті до них заходи [2].

Установи, розробляючи інвентаризаційні документи, можуть узяти за базу типові форми для відображення бюджетними установами результатів інвентаризації, затверджені наказом Міністерства фінансів від 17.06.2015 р. № 572. Вказані форми обов'язкові для застосування бюджетними установами, а інші суб'єкти господарювання можуть їх використовувати за бажанням.

Усі виявлені розбіжності між фактичною наявністю матеріальних цінностей та обліковими даними наводять у Звір'яльних відомостях.

Основним же підсумковим документом інвентаризації є Протокол інвентаризаційної комісії. У ньому комісія наводить свої висновки з приводу виявлених розбіжностей та пропозиції щодо їх регулювання. Зокрема, у протоколі зазначають:

- причини нестач, втрат і лишків;
- пропозиції щодо заліку внаслідок пересортиці, списання нестач у межах норм природного убутку, а також понаднормових нестач із зазначенням причин виникнення та вжитих заходів щодо їх запобігання.

В результаті урегулювання розбіжності між фактичною наявністю активів і обліковими даними потрібно всі лишки оприбуткувати на баланс з одночасним збільшенням доходів спеціального фонду, а нестачі списати на фактичні витрати. Нестачі отримані від конкретних об'єктів обліку врегульовуються залежно від конкретної ситуації. Вирішальне значення має, чи вписуються такі нестачі в межі природного убутку, чи є понаднормативними, встановлені винуватці чи ні.

Для визначення розміру збитків від нестач необхідно провести незалежну оцінку відповідно до національних стандартів оцінки. Альтернативним варіантом може стати стандартизована оцінка. Її проводять у випадках відсутності вихідних даних про пошкоджене майно до та після його розкрадання (нестачі, знищення, псування), крім даних бухгалтерського обліку, а також у разі неможливості особистого огляду такого майна виконавцем оцінювання.

Список використаних джерел: 1. Дем'яненко М. Я., Чудовець В. В. Інвентаризація в системі бухгалтерського обліку: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2008. 288 с. 2. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затв. Наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. №879. URL: zakon.rada.gov.ua/go/z1365-14.

УДК 657

К. Моргун, студентка

Л. І. Бойко, канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, аудиту і оподаткування
Херсонський національний технічний університет, м. Херсон, Україна

МІСЦЕ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ У СТРУКТУРІ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ

Ключові слова: бюджетні установи, функціонування, зведений бюджет, податки, Бюджетний кодекс України.

Бюджетний кодекс України визначає бюджетні установи як органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними в установленому порядку, що повністю утримуються за рахунок державного чи місцевого бюджету, й є неприбутковими.

Серед загальних ознак, що притаманні бюджетним установам, можна зазначити такі: правосуб'єктність (юридичні особи публічного права); форма власності (державна чи комунальна); форма бюджетного фінансування (кошторисне фінансування); характер діяльності (невиробничий); економічний результат діяльності (неприбутковий).

Визначені особливості функціонування бюджетних установ підкреслюють їхню роль та значущість у системі державних фінансів та викликають необхідність визначення їхнього місця у фінансовій системі держави.

Сукупність всіх бюджетів, що входять до складу бюджетної системи України, є зведеним бюджетом України. Зведений бюджет використовується для аналізу й визначення засад державного регулювання економічного та соціального розвитку держави. До місцевих бюджетів належать обласні, міські, районні, районні в містах, селищні та сільські бюджети. Бюджет області об'єднує, відповідно, обласний бюджет, бюджети районів і міст обласного підпорядкування, селищні та сільські бюджети. Селищні та сільські бюджети створюються за рішенням районних і міських рад народних депутатів за наявності необхідної фінансової бази. Районні і міські ради визначають доходи та видатки відповідних селищних та міських бюджетів [1].

Найчисельнішою групою представницьких органів місцевого самоврядування є сільські, селищні ради. Повноваження ради, як учасника бюджетного процесу, полягають у наступному:

- затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку міста, місцевих цільових програм;
- затвердження місцевого бюджету, внесення змін до нього; затвердження звіту про виконання місцевого бюджету;
- встановлення переліку місцевих податків та зборів та розмірів їх ставок у межах, визначених законодавством;